

Tiên Dung - Chử Đồng Tử

Tiểu sử

Đời Hùng Vương thứ ba, vua có người con gái tên là Tiên Dung, mới mười tám tuổi, nhan sắc xinh đẹp, không muốn lấy chồng, chỉ thường hay đi chơi các sông núi xem phong cảnh. Vua chiều công chúa mặc ý cho đi chơi không cấm. Mỗi năm trong tuần tháng hai, tháng ba, bơi thuyền chơi ở mạn sông làng Chử Xá (tức là làng Chử Xá huyện Văn Giang bây giờ). Ở làng ấy có một người tên là Chử Cù Vân và người con là Chử Đồng Tử. Hai cha con thiên tính từ hiểu, gặp khi nhà phải hỏa tai, của cải hết sạch cả, chỉ còn một cái khối vải, cha con thay đổi nhau, có ai đi đâu thì đóng. Đến khi Cù Vân phải bệnh, dặn con rằng : - Cha mà chết đi rồi thì cứ táng trần cho cha, còn cái khối đấy để cho con. Cù Vân mất, Chử Đồng Tử không nỡ để cha chết truồng, lấy khối quàng cho cha rồi mới chôn. Còn mình thì trần truồng đói rét khổ sở, ngày ngày đứng nấu mình bên sông, chờ có thuyền buôn qua lại thì xin, hoặc là câu cá bán để hộ thân. Một hôm, nàng Tiên Dung bơi thuyền đến chơi làng Chử Xá, chiêm trống om xòm, đàn sáo rầm rĩ cờ tàn rợp đất, lính tráng rất đông. Chử Đồng Tử trông thấy sợ hãi, ẩn vào trong bãi lau sậy, cào cát lên, nép mình xuống dưới, rồi lấy cát trùm lên trên. Tiên Dung bơi thuyền đến bến, thấy phong cảnh vui đẹp, mới lên bãi cát đứng xem, nhân chỗ ấy sạch sẽ, mới cho giăng màn tứ vi trên bãi cát để tắm. Tiên Dung vào màn cởi áo xiêm tắm tấp một hồi lâu, gội nước trôi cát. Chử Đồng Tử trồi lên. Tiên Dung trông thấy giật mình, nhìn ra biết là người con trai, mới gọi hỏi duyên cớ làm sao, thì Đồng Tử cũng thú thật đầu đuôi làm vậy. Tiên Dung bảo rằng : - Ta nguyên không muốn lấy chồng. Nay sự đã thế này, tất là Nguyệt Lão xe duyên đây. Mới sai Đồng Tử tắm tấp, ban cho quần áo, đem xuống thuyền ăn uống vui vẻ. Người trong thuyền ai cũng cho là kỳ dị. Đồng Tử thoát nhất định xin từ, không dám lấy, Tiên Dung bảo rằng : - Thiếp với chàng tự trời xe duyên can gì mà từ. Đồng Tử từ mãi không được phải nghe. Từ bữa ấy, hai người kết làm vợ chồng. Có người về tâu với vua Hùng Vương, vua nổi giận, nói rằng : - Tiên Dung không biết tiếc danh giá, chơi bời đường xa, lấy kẻ nghèo hèn, còn mặt mũi nào mà nhìn đến ta ! Tiên Dung vì thế sợ hãi không dám về, mới cùng Đồng Tử lập ra phố xá buôn bán với dân. Buôn bán mỗi ngày một phần thịnh, dần dần thành ra một làng. Các khách buôn bán ngoại quốc qua lại, ai cũng coi bà Tiên Dung là chủ cả vùng ấy. Có một người lái buôn bảo với Tiên Dung rằng : - Nếu được trăm cân vàng, cho người đi với tôi ra ngoài bể, buôn những đồ quý, sang năm tất được lãi gấp mười. Tiên Dung mừng rỡ, bảo với Chử Đồng Tử rằng : - Vợ chồng ta tự trời dắt lại, cơm áo mặc cũng là tự trời cho, vậy thì chàng nên đem vàng ra bể mà buôn. Chử Đồng Tử đem vàng đi với người lái buôn ra ngoài bể. Đến núi Quỳnh Lãng, trông lên núi có một am nhỏ, Đồng Tử trèo lên xem phong cảnh. Trong am có một nhà sư trẻ, tên là Phật Quang, thấy Đồng Tử có cách điều thần tiên, muốn truyền phép cho Đồng Tử. Đồng Tử ở liền ngay đấy học đạo. Được hơn một năm, Đồng Tử trở về, Phật Quang tặng cho một cái gậy, một cái nón và dặn rằng : - Phép linh thông ở cả cái gậy và cái nón này. Đồng Tử vâng lĩnh từ về, đem đạo Phật dạy Tiên Dung. Tiên Dung tỉnh ra, mới bỏ cửa hàng buôn, hai vợ chồng rủ nhau đi học đạo. Một hôm đi xa, trời đã tối mà chưa đến chỗ dân cư, mới tạm chống gậy và che cái nón ở dọc đường mà nghỉ. Canh ba đêm hôm ấy, bỗng dưng hiện ra thành quách, lầu ngọc, điện châu, kho tàng, dinh phủ, vàng, bạc, châu báu, giường sập, màn trướng, lại có tiểu đồng, ngọc nữ, tướng sĩ, thị vệ hầu hạ xung quanh. Sáng ngày hôm sau, ai ai trông thấy cũng lấy làm lạ lùng kinh hãi, tranh nhau mang hương hoa ngọc thực đến dâng. Lại có đủ văn quan võ tướng chia quần canh giữ các cửa thành, tựa hồ một nước. Vua Hùng Vương thấy chuyện như vậy, cho là làm loạn, sai quan quân đến đánh. Khi quan quân sắp đến nơi, bộ hạ xin đem binh ra cự. Tiên Dung cười nói rằng : - Việc này không phải tại ta làm ra, bởi tự trời xui nên thế. Ta dù sống chết đã có trời, dám đâu cự nhau với cha? Ta chỉ thuận theo lẽ phải, mặc ý cha ta giết chết cũng cam tâm. Khi quan quân tiến đến, đóng ở châu Tự Nhiên (bây giờ là phủ Khoái Châu), còn cách bên này một con sông. Trời đã tối, quân chưa kịp sang sông. Đến nửa đêm, bỗng nhiên trời nổi giông gió, bay cát đổ cây, rồi thì toàn khu vợ chồng Tiên Dung ở, cửa nhà, người, giống vật trong một lúc bay cả lên trời; chỉ còn bãi đất không ở lại trong đầm mà thôi. Bởi thế bãi ấy gọi là bãi Tự Nhiên; đầm ấy gọi là đầm Nhất Dạ (một đêm). Dân ở đấy thấy sự lạ lùng mới lập miếu để thờ. Về sau, vua Triệu Việt Vương đóng binh trong đầm, cự nhau với quân nhà Lương. Tướng nhà Lương là Trần Bá Tiên đánh mãi